

Секція 4. Міжнародні інтеграційні процеси в умовах цифрової трансформації бізнесу-науки-освіти-влади

UDC 316

Krystyna Leśniak- Moczuk Dr hab., prof. UR

Uniwersytet Rzeszowski, Polska

Eugeniusz Moczuk Dr hab., prof. PRz,

Politechnika Rzeszowska, Polska

ZASTOSOWANIE SZTUCZNEJ INTELIGENCJI W DZIAŁANIACH SOCJOTECHNICZNYCH DLA SPOŁECZEŃSTWA PRZYSZŁOŚCI

Krystyna Lesniak- Moczuk, Dr hab., prof. UR

University of Rzeszow, Poland

Eugeniusz Moczuk Dr hab., prof. RUT

Rzeszow University of Technology, Poland

APPLICATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN SOCIO-TECHNICAL ACTIVITIES FOR THE SOCIETY OF THE FUTURE

Cel wystąpienia: Celem niniejszego wystąpienia jest pokazanie, że istnieje możliwość wykorzystania „sztucznej inteligencji” (SZI) do działań socjotechnicznych, na rzecz wykrywania najcięższych przestępstw popełnianych przez rosyjskie siły okupacyjne na terytorium Ukrainy, w tym w Buczy, Iziumie i innych miejscach masowej eksterminacji ludności cywilnej. Analiza tego zagadnienia pokazana jest na przykładzie działań realizowanych przez ukraiński serwis zajmujący się sprawami kryminalnymi, **Serwis Slidstvo.Info**.

Tematyka: Wiek XX zapoczątkował olbrzymią ekspansję nowych technologii informatycznych, a jednocześnie odkrycia w dziedzinie socjotechniki spowodowały wzrost zainteresowania wykorzystaniem Internetu dla potrzeb cywilizacyjnych. Wiek XXI to okres gwałtownego rozwoju mediów cyfrowych i technologii informatyczno-komunikacyjnych, a także przekonywania ludzi, że postęp cywilizacyjny ma na celu „poruszanie się” człowieka w nowej rzeczywistości, którą jest rzeczywistość wirtualna. Cyberprzestrzeń stała się płaszczyzną integracji, komunikacji, porozumiewania się, porównywania, a także stworzyła możliwości obserwowania innych ludzi, porównywania ich z własną osobą. Z powodu korzystania z nowych technologii cyfrowych, wykształcił się nowy typ społeczeństwa, nazwany społeczeństwem informacyjnym, które w maksymalnym stopniu opanowało technologie komunikowania się i interakcji międzyosobowych w sferze technologii informacyjnych, przedkładając je nad interakcjami „rzeczywistymi”, a także komunikacją „face to face”.

Przełom, jakiego dokonało pojawienie się sieci Internet, porównać można nie tylko do największych odkryć człowieka, ale także do przełomów w rozwoju społeczeństwa. Internet jest według Derricka de Kerckhove jednym z najbardziej skomplikowanych i interesujących medium, gdyż „każde medium zmienia jakąś część naszego życia, nasze sposoby porozumiewania się, pracy, czy rozrywki, sieć zmienia to wszystko na raz, a przy okazji wiele innych jeszcze rzeczy”. Internet tworzy przestrzeń organicznego środowiska, określonego mianem inteligencji otwartej.

Sztuczna Inteligencja jest częścią codziennego życia człowieka, a jednocześnie istnieje przekonanie, że tak jak niegdyś silnik parowy, czy energia elektryczna zmieniła świat, tak Sztuczna Inteligencja doprowadzi do znaczących zmian współczesnego świata. I jest to kolejna rewolucja informacyjna, w ramach której komputery głęboko zmieniają ludzkie życie. W obecnym czasie Sztuczna Inteligencja jest wykorzystywana w sferze militarnej i policyjno-ratowniczej, medycznej, gospodarczej, informacyjnej, a także kulturowej i społecznej.

Sztuczna Inteligencja może z dużym powodzeniem służyć do identyfikowania i wykrywania sprawców najcięższych przestępstw, jakie popełnili rosyjscy najeźdźcy w Ukrainie, dokonując masowych zabójstw, czystek etnicznych i innych przestępstw na terytorium zaatakowanego państwa.

Zastosowana metoda analityczna: Do osiągnięcia celu niniejszego wystąpienia zastosowano metodę badawczą *Scoping Reviews*. Metoda ta, inaczej nazwana przeglądem zakresu, jest jakościową metodą badawczą, która polega na systematycznym przeglądzie literatury przedmiotu w danym zakresie (Systematic Literature Review), cechując się wysokim stopniem formalizmu i jakościową metodą analizy. Jest to swoista „technika mapowania” odpowiedniej literatury przedmiotu z danej tematyki, będąc swoistą kwerendą literatury przedmiotu. Współcześnie, wskutek ogromnego wzrostu znaczenia Internetu, wstępne pytanie badawcze związane jest z mapowaniem kluczowych pojęć, rodzajów dowodów i luk lub ograniczeń w badaniach związanych z określonym obszarem, czy dziedziną, poprzez systematyczne wyszukiwanie, selekcję i syntezę istniejących informacji na dany temat. Innymi słowy pojęcia takie jak „masowe zabójstwa w Ukrainie”, „Bucza”, „Izium”, Ukraina, „wojna w Ukrainie” i każde inne z tą tematyką związane, są w zawartości bibliograficznej Internetu, co pozwala dotrzeć do literatury przedmiotu na całym świecie, pod warunkiem znalezienia odpowiedniego pojęcia kluczowego. Dzięki wykorzystaniu metody *Scoping Reviews* możliwe jest osiągnięcie co najmniej dwóch celów badawczych: a) pierwszy, który polega na rozpatrywaniu danego zakresu pojęcia jako działania prowadzącego do systematycznego przeglądu literatury, pozwalającego na szybkie badanie zakresu, zasięgu i istoty badanego pojęcia oraz na sprawdzeniu występowania warunków do przeprowadzenia systematycznego przeglądu literatury przedmiotu, b) drugi, który polega na traktowaniu przeglądu literatury przedmiotu jako niezależnej metody badawczej, dzięki której wyniki mogą być wykorzystane przez naukowców (czy praktyków) oraz wyszukania luk badawczych w dostępnej literaturze.

Wyniki analiz: Dzięki wykorzystaniu metody badawczej *Scoping Reviews*, w Internecie natrafiono na 23 filmy zamieszczone w serwisie internetowym Serwis Slidstvo.Info, prezentującym możliwości wykorzystania SzI w identyfikacji rosyjskich zbrodniarzy wojennych, którzy popełnili najcięższe zbrodnie przeciwko ludzkości, zbrodnie ludobójstwa, mające charakter zbrodni nie przedawniających się, ściganych przez Międzynarodowy Trybunał Karny. Istotą zbrodni ludobójstwa jest to, że do odpowiedzialności karnej pociągnięci są nie tylko sami sprawcy takich czynów, ale także ich inicjatorzy i przedstawiciele mediów, wspierający swoją propagandą potrzebę czystek etnicznych.

Literatura

J. Bednarek, A. Andrzejewska, *Cyberświat - możliwości i zagrożenia*, Wydawnictwo Żak, Warszawa 2009.

S. Chylak, P. Głowik, M. Sawicki, *Scoping review w procesie tworzenia programu polityki zdrowotnej*, Wydawca Agencja Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji, Warszawa 2019

L. Cierpiałkowska, *Oblicza współczesnych uzależnień*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2006.

M. Ćwiklicki, *Metodyka przeglądu zakresu literatury (scoping review)*, [w:] (red.) A. Sopińska, A. Modliński, *Współczesne zarządzanie – koncepcje i wyzwania*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2020.

D. de Kerckhove, *Inteligencja otwarta. Narodziny społeczeństwa sieciowego*, Wydawnictwo MIKOM, Warszawa 2001.

M. Z. Jędrzejko, A. Taper, *Wielka sieć – fenomen zjawiska i jego wielowymiarowe wpływy. 22 fakty na XXI wiek*, [w:] (red.) S. Bębas, M. Z. Jędrzejko, K. Kasprzak, A. Szwedzik, A. Taper, *Cyfrowe dzieci. Zjawisko – uwarunkowania - kluczowe zagadnienia. Ujęcie socjopedagogiczne*, Wydawnictwo Centrum Profilaktyki Społecznej, Warszawa–Milanówek 2017, s. 107-130